

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проведення практичних занять
та організації самостійної роботи
з навчальної дисципліни

**«ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН, ТИПОГРАФІКА
ТА ШРИФТИ»**

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної форми навчання зі спеціальності 022 – Дизайн)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2021

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Графічний дизайн, типографіка та шрифти» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання зі спеціальності 022 – Дизайн) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад. : В. А. Голіус, А. Г. Зінченко, Л. А. Звенігородський, О. М. Левадний. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 24 с.

Укладачі: асист. В. А. Голіус,
асист. А. Г. Зінченко,
ст. викл. Л. А. Звенігородський,
нар. художник України, проф. О. М. Левадний

Рецензент

Н. С. Вергунова, кандидат мистецтвознавства, доцент Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано кафедрою дизайну та 3D-моделювання, протокол № 1
від 31.08.2021.*

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Основні положення.....	6
1.1 Завдання з графічного дизайну, типографіки та шрифтів.....	8
1.2 Порядок виконання завдання.....	8
2 Матеріали та інструменти для роботи.....	16
Список рекомендованих джерел.....	17
Додаток А Приклади виконання завдання.....	18

ВСТУП

Графічний дизайн – це вид сучасного мистецтва, який полягає в створенні графічних об'єктів (листівок, логотипів, візиток, вебсайтів та ін.) за допомогою різних видів графіки. Головна ідея графічного дизайну – з'єднати естетичні принципи і функціональні завдання в одному виконанні. Словосполучення «графічний дизайн» зовсім недавно використовувалося по відношенню до друкарської продукції. Воно означало структурування й організацію друкарського тексту і зображень з метою інформування та розваги читачів. Для цього використовувалися різні графічні способи: лінії й штрихування, вензелі й різні прикрашені шрифти. У сучасній графіці використовуються ті ж принципи ліній і штрихів – векторна графіка, кольорових плям – растрова графіка, а набір шрифтів величезний і можливості кольорових рішень необмежені. Для виконання застосовуються цифрові технології. Це полегшує процес, а вихідний продукт стає якіснішим.

В аспекті питання шрифтів, слід відміти, що історія писемності нараховує кілька тисячоріч, і сучасний алфавіт являє собою результат її тривалого розвитку, поступового переходу від складних накреслень до більш простого. Необхідність у фіксуванні інформації викликала до життя графічні знаки, що виникли у своїй більшості з зображень об'єктів реального світу, що згодом втратили подібність і збережених як умовні графічні зображення звуків. Графічні форми письма створювалися й удосконалювалися разом з розвитком мови, знарядь і засобів письма, суспільним розвитком і науковими революціями.

Історія розвитку писемності показує, що кількість знаків того або іншого алфавіту залежить від специфіки мови. Кожна система письма має свої графічні форми, тобто шрифти. Сьогоднішнє поняття «письмо» не збігається з поняттям «шрифт». Шрифт є вищим етапом розвитку письма, коли писання стає мистецтвом, коли букви можна розглядати не тільки як графічні знаки звуків, але і як знаки, естетично оформлені, несучі в собі відбиток епохи, стилю, характеру художника.

У свою чергу побудова логотипу є перехідною та важливою ланкою від завдань з типографіки до розроблення фірмового стилю. Логотип – це найбільш поширена і популярна форма словесної композиції, вони складають переважну більшість всіх корпоративних і товарних знаків. А фірмовий стиль – це, насамперед, візуальний образ компанії, що існує в сполученні словесно-графічних, колірних, типографічних і інших дизайнерських елементів, що мають постійну основу.

1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

Типографіка, невід'ємною і головною частиною якої є шрифт, в свою чергу, є однією з важливих складових дизайну, мистецтвом, яке покликане зробити складний матеріал простим, а нецікавий товар – популярним. Є певні правила роботи з типографікою. І якщо в графічному дизайні і плакатному мистецтві дизайнери часто порушують правила для досягнення певних декоративних ефектів, то не варто ними нехтувати в верстці книг і журналів, а також в веб-дизайні і розробці мобільних додатків типографіка в дизайні є першорядним елементом, поряд з композицією. Вона важливіше анімації і яскравих графічних рішень. Крім того, вона виконує функції інклюзивного дизайну, розрахованого на доступність всім. Тому необхідно вибрати правильний і відповідний ідеям проекту шрифт, підібрати оптимальні розміри, кегль і інтерліньяж. У вебдизайні функціональність завжди важливіше графічних рішень. Дизайнери роблять продукт для людини, і він повинен бути зручним, простим і зрозумілим. За допомогою шрифтів, типографіки формується фірмовий стиль – важливий інструмент реклами. Єдиний фірмовий стиль передбачає сукупність художніх прийомів, що створюють єдиний характер подачі рекламних матеріалів, розроблених на базі оригінального графічного дизайну. Упровадження єдиного фірмового стилю в усі форми рекламної діяльності фірми буде сприяти впізнаваності продукції на ринку, внесе порядок у проведену рекламну кампанію. Необхідно пам'ятати, що переключення фірмових кольорів, зневага модульною системою верстки, заміна фірмових шрифтів ведуть до руйнування образу фірми.

В теорії та практиці шрифтової підготовки основою шрифтової діяльності дизайнера повинна бути буква, так як буква є відправною крапкою в творчій діяльності дизайнера, який займається розробкою нових шрифтів, написів, знаків (логотипів). Вивчення будови букв дає уяву об особливостях графічної форми всього алфавіту. У вивченні основ шрифтової графіки велике значення набуває розробка шрифтової композиції. Як відомо, поняття «композиція» відображає

об'єднання усіх елементів в єдине ціле. В розробці шрифтової композиції, як і в будь-якому іншому виді дизайнерської роботи для гармонізації форми використовують закони композиції, засоби гармонізації, прийоми, засоби тощо. Шрифтова композиція повинна бути цілісною, гармонічною, образною тощо.

Типографіка – поняття досить багатоаспектне: вона існує як складова графічного, поліграфічного, рекламного, комунікаційного дизайну; може розглядатися як самодостатня область знання; багато в чому пов'язана з мистецтвом каліграфії, шрифту і леттерінга. У типографіці необхідно розглядати нормативні правила набору і верстки, специфіку художньо-технічного редагування, загальні закономірності візуального сприйняття шрифту, а також методи і прийоми шрифтового оформлення, в тому числі в основних видах акцидентної продукції. Можливості типографіки і освоєння її секретів дає розуміння вживання складних колірних поєднань, таких як: сірі гарнітури на світло-сірому полі або зелені гарнітури на синьому, що майже при будь-яких завданнях є неприйнятним поєднанням. Букви близького до фону відтінку практично не помітні, а значить – важко читані. Можна відзначити і різні прийоми типографічного характеру, які застосовували друкарі-верстальники для збільшення ефективності сприйняття тексту, часто в оформленні обкладинок або на початку тексту – застосування шрифтів гарнітури з заміною літери об'єктом, відображає сенс конкретного слова або фрази, в якій дана заміна мала місце. Це може бути застосовано в сучасних технологіях і використанні даного прийому в різних областях рекламної індустрії. Цей прийом характерний тим, що дозволяє в повній мірі реалізувати дизайнерський задум зі збереженням смислового навантаження, однак без втрати легкості читання і сприйняття тексту. Аналогічним даному, однак, більшою мірою «декоративним» в застосуванні, є прийом, коли шрифт наділяється певними елементами, які сприяють передачі сенсу написаного. Наприклад, можливе деяка видозміна структури шрифтової гарнітури, при цьому відбувається створення так званого образу, відбиває настрій і характер, які розкриваються при читанні тексту в повній мірі. Крім форми, не менш важливим є грамотний підбір колірних комбінацій, завдяки

правильному використанню яких смислове навантаження на текст здатне як збільшитися, так і, навпаки, впасти.

Важливо вміти обирати стильові рішення, що є визначальним фактором при створенні оригінал-макету будь-якого проєкту. Типографіка розширює сфери впливу не тільки на друковану продукцію, а й на нетипові для неї об'єкти, такі як: тканина, одяг, шпалери, посуд тощо. Важливим є те, що типографіка знаходить риси універсальної міжгалузевої дисципліни, будучи технічним мистецтвом шрифтового оформлення в цілому. Отже типографіка постає як непорушна основа формування проєктно-образного мислення, професійних компетенцій дизайнерів у сфері графічного дизайну.

1.1 Завдання з графічного дизайну, типографіки та шрифтів

Мета завдань з графічного дизайну, типографіки та шрифтів:

- розвивати у студентів художньо-образне мислення на основі асоціативності і смислової виразності;
- формувати у студентів творчі здібності, спостережливість, розвивати фантазію та виховувати художній смак;
- забезпечити студентів набором «моделей», здатних забезпечити аналіз ситуації в їхній майбутній проєктній діяльності.

Результатом роботи студентів буде альбом формату А3 (420 мм × 297 мм) із виконаними завданнями.

1.2 Порядок виконання завдання

Ілюстративним матеріалом для вступного заняття слугують кращі роботи виконані попередниками, а також приклади зі світової практики, що становлять певний методичний фонд.

Завдання «Образ шрифту»

Обсяг і матеріал виконання: графічна частина – добірка шрифтів відповідно до класифікації та визначеної функціональної категорії на листі формату А3 (420 мм × 297 мм, горизонтальна орієнтація).

Мета: ознайомити студентів з класифікацією та визначенням функціональних категорій шрифтів.

Суть завдання: у всіх системах класифікації за основу береться історичний розвиток шрифту з XV століття до наших днів. Автор однієї з перших класифікаційних систем французький друкар Френсіс Тібодо (1860–1925 рр.) розділив шрифти на чотири загальні категорії: антикви (з засічками), єгипетські (брусківі), модерн (антикви нового стилю) та ельзевірівські (з трикутними засічками).

Базова система класифікації з'явилася у XIX столітті, коли друкарі захотіли створити історію свого ремесла на кшталт історії мистецтв. Форми літер гуманістичної антикви нагадують каліграфічні і наслідують траєкторію руху руки при листі. Шрифти перехідної антикви та нового стилю акуратніші, не такі природні. За часом ці три основні групи приблизно збігаються з періодами Ренесансу, бароко та Просвітництва у мистецтві та літературі. Згодом історики та критики друкарні запропонували докладніші схеми, що краще відображають різноманітність шрифтів. Але дизайнери XXI століття при створенні нових гарнітур, як і раніше, спираються на ці історичні характеристики.

Наприклад, офіційна категорія Adobe включає такі категорії шрифтів:

- венеціанська антиква;
- гаральди, італо-французька антиква;
- перехідна антиква;
- антиква нового стилю;
- брускова антиква;
- гротески;
- стрічкова антиква / антиква-гротеск;

- рукописні / каліграфічні;
- акцидентні/титульні;
- готичні;
- нелатинські.

У свою чергу, неофіційна класифікація включає наступні категорії шрифтів:

- із засічками;
- без засічок;
- рукописні;
- акцидентні;
- символічні.

У завданні необхідно проаналізувати класифікацію шрифтів, галузі їх застосування та сформувані ряд добірок шрифтів, кожна з яких повинна відповідати певній стилістиці графічного дизайну. Це забезпечить дизайнерів базовим набором шрифтів, який вони зможуть використовувати у своїй професійній діяльності.

Наприклад, сформувані чотири добірки шрифтів за призначенням:

- практичний;
- невимушений, легкий, привітний;
- діловий, офіційний;
- класичний, формальний тощо.

Вказати категорії, назви шрифтів, що входять в кожен добірку. Сформовані добірки зіставити із зображенням відповідної стилістики.

Завдання «Накреслення та гарнітура шрифту»

Обсяг і матеріал виконання: графічна частина – застосування та комбінування накреслень та гарнітур шрифту при формуванні невеликих текстових блоків, абзаців на листі формату А3 (420 мм × 297 мм, горизонтальна орієнтація).

Мета: ознайомити студентів з використанням, комбінуванням різних накреслень, гарнітур відповідних шрифтів.

Суть завдання: зберігаючи найважливіші риси свого основного малюнка, шрифт може мати різне накреслення (прямий, похилий, курсив), насиченість («жирність»), ширину і розмір. Шрифти того самого накреслення підрозділяються за розміром на шрифти різних кеглів. Сукупність шрифтів різного накреслення і розміру, об'єднаних спільністю основного малюнка, утворить шрифтову гарнітуру. Гарнітурою шрифту називають комплект шрифтів різних розмірів, накреслень і щільності, але однакових по характері малюнка. Повнокомплектні гарнітури містять шрифти всіх накреслень і кеглів, у кожному кеглі – кириличний і латинський алфавіт прописних і малих літер, а також відносні до них знаки. Визначальними для гарнітури можуть бути кілька ознак, наприклад контрастність і пропорції букв, тобто ті індивідуальні ознаки шрифтової форми, що характерні для малюнка кожної гарнітури.

Отже, у завданні пропонується сформувати текстовий блок, який складається з назви, підрозділу та основного тексту. Після чого, використовуючи виключення, регістр, колірність, тон, контраст, курсив, поєднання шрифтів тощо, виконати композиційний типографічний контраст.

Завдання «Правила типографіки»

Обсяг і матеріал виконання: графічна частина – добірка правил типографіки на листі формату А3 (420 мм × 297 мм, горизонтальна орієнтація).

Мета: ознайомити студентів з основними правилами типографіки.

Суть завдання: типографіка – мистецтво оформлення тексту. Це одночасно і галузь графічного дизайну, і набір суворих правил для надання гармонії і легкості тексту, що читається як на папері, так і на екрані. До появи інформаційних технологій правила типографіки використовували для книг, газет, журналів або, як у випадку з ресторанним бізнесом, – у паперовому меню. Зараз вони поширюються на текст, розташований на екрані комп'ютера,

планшета або телефону. Не важливо, де буде відображено текст. Важливо, щоб він легко читався і був правильно оформлений. Все як із орфографією: грамотний правопис – характерна риса світових лідерів, показник освіченості та авторитетності.

Отже, у завданні пропонується скласти перелік основних правил типографіки, а саме використання:

- тире, дефісу;
- різного типу кавичок;
- висячої пунктуації, прийменників;
- кернінгу, трекінгу;
- скорочень;
- вирівнювання текстових блоків тощо.

Для відповідних правил типографіки створити приклади.

Завдання «Проектування книги, журналу»

Обсяг і матеріал виконання: графічна частина – серія обкладинок та листів книги або періодичного журналу на листі формату А3 (420 мм × 297 мм, горизонтальна орієнтація). Кольорове зображення.

Мета: ознайомити студентів з правилами проектування книги або журналу, а також обкладинок для них, використовуючи правила типографіки та модульну сітку, що відповідає вимогам композиційної схеми верстки.

Суть завдання: для різного роду електронної та друкованої продукції – журнали і газети, каталоги і брошури, звіти і посібники – важливий симбіоз композиційного рішення майбутнього проекту з його функціональною спрямованістю, що заснована на розумінні технологічних процесів поліграфії. Тобто, інакше кажучи – легкочитаність. Найважливіше в цьому процесі – правильна організація майбутнього документа, що проектується і успіх якого багато в чому залежить від ретельного планування способів, що дозволять споживачеві швидко знаходити інформацію і легко з нею працювати.

Модульна сітка є базовою структурою, що визначає розташування тексту, графічних елементів і ілюстрацій. Сітка дозволяє додати єдину форму основним елементам сторінки. Сітка складається з декількох недрукованих горизонтальних і вертикальних ліній або квадратів або прямокутників, що поділяють сторінку. Добре сконструйована сітка підкаже, де розмістити заголовки, текст і графіку. Сітка допомагає документові виглядати однаковим і погодженим, буде гарантувати композиційну і стилеутворюючу послідовність від однієї сторінки до іншої. Це дуже важливо при роботі над великим багатосторінковим документом, над яким можуть трудитися кілька людей, розробляючи його різні секції.

Отже, у завданні пропонується спроектувати книгу або журнал. Для цього обирається запропонована тематика – епоха, країна тощо, відповідно до якої визначається набір шрифтів (основний, акцидентний, допоміжний) та зображення (при необхідності). Після чого будується модульна сітка, що враховує поле набору, бокові поля, другорядні елементи (наприклад, класична сітка, відкрита Яном Чихольдом) та на основі якої формуються 4 сторінки книги. Аналогічним чином розроблюється серія обкладинок (2–3 шт.), виконаних відповідно до сталої схеми оформлення, обумовленої відповідною модульною сіткою.

Завдання «Типографіка у міському середовищі»

Обсяг і матеріал виконання: графічна частина – плакат, вивіска, покажчик, побудована за допомогою типографіки та візуалізації на листі формату А3 (420 мм × 297 мм, горизонтальна орієнтація). Кольорове зображення.

Мета: ознайомити студентів з проектуванням графічних макетів, що використовуються у міському середовищі.

Суть завдання: методи типографіки можуть бути різними як за стилістичними особливостями, так і за тематикою смислового навантаження. У типографіці можна комбінувати і змінювати практично будь-які параметри:

гарнітуру, розмір кегля, трекінг, інтерліньяж і кернінг. Наприклад, можна змінювати кольорові комбінації шрифту. Типограф повинен уміти проєктувати і місце розміщення тексту, і його розміри. У завданнях важливі визначення значущості тієї чи іншої інформації, чи потрібно виокремлювати її розміром шрифту або наявністю вільного простору навколо. На прикладі рекламних технологій можна простежити можливості «сильної» і «слабкої» типографіки. Реклама ставить перед сучасною типографікою свої завдання, оскільки гостро потребує нових проєктів, здатних привернути увагу споживача серед різноманіття ідей і виробів. За допомогою цих шрифтів потрібно розіграти і інтерпретувати текст. Дизайнери повинні використовувати різноманітні вміння щодо використання накреслення шрифту, який, зі свого боку, повинен грамотно поєднуватися один з одним.

Отже, у завданні пропонується розробити інформаційний плакат, покажчик, табличку, вивіску тощо, яка розташована у міському середовищі – навчальних закладах, громадських місцях, на транспортній інфраструктурі тощо – та виконує інформаційно-комунікативну функцію. При проєктуванні макету необхідно використовувати виключно шрифтові та кольорові рішення – зображення використовувати не дозволяється. Після чого виконується візуалізація розробленого макету на фотографії реального розташування носія.

Завдання «Фірмовий стиль та його елементи»

Обсяг і матеріал виконання: графічна частина – елементи фірмового стилю та їх візуалізації на листі формату А3 (420 мм × 297 мм, горизонтальна орієнтація). Кольорове зображення.

Мета: ознайомити студентів з фірмовим стилем та його складовими елементами.

Суть завдання: в процесі виконання завдання дизайнерам важливо навчитися правильно обирати стильові рішення, які є визначальним фактором при створенні оригінал-макету будь-якого проєкту. Гармонійна типографіка – це

розумний підбір елементів, що перетворюють знаки на графіку накреслень, таких як шрифт, колір, зображення, де має проводитися чітке визначення стилю на підставі врахування особливостей певного напрямку. Знання з типографіки успішно застосовуються дизайнерами при проектуванні всіх видів рекламної та поліграфічної продукції, а також при проектуванні фірмового стилю, тому що без фірмового шрифту або особливо спроектованого логотипу не буде й самого стилю.

Фірмовий стиль – це, насамперед, візуальний образ компанії, що існує як поєднання постійних словесно-графічних, колірних, типографічних і інших дизайнерських елементів. Під словесно-графічними елементами розуміють основу будь-якого фірмового стилю – товарний знак / торговельну марку, логотип і їхню похідну – фірмовий блок. Під колірними елементами мають на увазі обов’язкову присутність фірмового кольору / кольорів, під типографічними елементами – використання фірмового шрифту і, як мінімум, модульної сітки для верстки. Ці елементи є своєрідною константою, на основі якої будується все графічне забезпечення будь-якої компанії.

У поєднанні ці елементи забезпечують смислову і візуальну єдність всього інформаційного поля фірми, зовнішнього і внутрішнього оформлення самої фірми, її продукції або послуг, тобто створюють певний імідж.

Отже у завданні пропонується розробити елементи фірмового стилю для міського підприємства, закладу або запропонувати альтернативний фірмовий стиль вже існуючому. До його складу повинні обов’язково входити:

- логотип, фірмовий блок;
- візитна картка;
- фірмовий бланк;
- поліграфічна та електронна реклама (наприклад, рекламний буклет та інтернет-банер) тощо.

2 МАТЕРІАЛИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ РОБОТИ

Завдання виконуються на комп'ютері за допомогою відповідного програмного забезпечення, такого як векторні графічні редактори (Adobe Illustrator, Corel Draw та ін.) та растрові графічні редактори (Adobe Photoshop та ін.). Візуалізація розроблених графічно-шрифтових композицій, логотипів, елементів фірмового стилю тощо виконується за допомогою тоскур.

За необхідності для ескізного пошуку, якщо він на першому етапі виконується на папері, а вже потім переводиться в цифровий формат, рекомендується використовувати якісні матеріали і відповідний набір інструментів, а саме:

а) альбом – формат А4 для виконання графічного пошуку варіантів вирішення завдання;

б) олівці:

1) 6В – такі олівці призначені для виконання товстих ліній і глибоких тіней. Олівець важко заточити до гострого кінчика, виконаний ним малюнок дуже складно стирається, натомість добре розмазується і розтушовується;

2) 2В–4В – м'які олівці; вони чудово підходять для світлотіньового моделювання, розтушовування, тонового закладання великих поверхонь;

3) В – олівець посередині шкали твердості-м'якості. Ним виконують перші «підмальовувальні» штрихи з подальшим опрацюванням м'якими олівцями (2В–6В). Як найтвердіший із м'яких олівців, він використовується для промальовування деталей, фактури, виконання тонких ліній і штрихування в світлотіньових і рефлексних ділянках деталей;

4) 2Н–4Н – тверді і підвищеної твердості олівці. Такі дуже легко заточуються і призначені для виконання тонких ліній, побудови контурів, креслень, викройок, а також моделювання світлих тонів на освітлених ділянках;

в) ластик;

г) металеві лінійки, лінійки-трикутники, транспорир, лекала, гнучкі лекала.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Куленко М. Я. Основи графічного дизайну : підручник / М. Я. Куленко ; за ред. проф. Є. А. Антоновича. – Вид. третє, перероб. і доповн. – Київ : Кондор-Видавництво, 2015. – 544 с.
2. Ян Чихольд. Новая типографика. Руководство для современного дизайнера / Ян Чихольд : [пер. с нем. Л. Якубсона]. – М. : Изд-во «Студия Артемия Лебедева», 2011. – 242 с.
3. Ян Чихольд. Облик книги / Ян Чихольд : [пер. с нем. Екатерина Шкловская-Корди]. – М. : Изд-во Студии Артемия Лебедева, 2013. – 228 с.
4. Основы дизайнерского проектирования. Композиция, ее основные виды и категории [Электронный ресурс]. – Электронные текстовые данные. – Режим доступа : <http://www.dizayne.ru/txt/3sozd0106.shtml>, свободный (дата обращения : 10.10.2021). – Загол. с экрана.
5. Гофман Ю. М. Типографика логотипа / Ю. М. Гофман // Вестник АмГУ. – 2014. – № 64. – С. 209–214.
6. Пулин Р. Школа дизайна: макет : практ. руководство для студ. и дизайнеров / Р. Пулин. – М. : Манн, Иванов и Фербер, 2020. – 232 с.
7. Пулин Р. Школа дизайна: шрифт : практ. руководство для студ. и дизайнеров / Р. Пулин. – М. : Манн, Иванов и Фербер, 2020. – 240 с.
8. Шпикерман Э. О шрифте / Э. Шпикерман. – М. : Манн, Иванов и Фербер, 2017. – 208 с.

ДОДАТОК А

Приклади виконання завдання

Рисунок А.1 – Образ шрифту
(Е. Шпикерман, 2017 р.)

ШКОЛА ДИЗАЙНА. ШРИФТ

ПОНЕДЕЛЬНИК, 19 ИЮНЯ
2017
12:00

Термин «шрифт» описывает форму литер: букв, цифр и знаков препинания, из которых складываются слова, предложения и тексты. Под термином «гарнитура» подразумевают все вышперечисленные знаки, объединенные общими визуальными

КОНТРАСТ

Школа дизайна. Шрифт

Понедельник, 19 июня 2017
12:00

Термин «шрифт» описывает форму литер: букв, цифр и знаков препинания, из которых складываются слова, предложения и тексты. Под термином «гарнитура» подразумевают все вышперечисленные знаки, объединенные общими визуальными характеристика

КУРСИВ

Школа дизайна. Шрифт

Понедельник, 19 июня 2017
12:00

Термин «шрифт» описывает форму литер: букв, цифр и знаков препинания, из которых складываются слова, предложения и тексты. Под термином «гарнитура» подразумевают все вышперечисленные знаки, объединенные общими визуальными характеристика

СОЧЕТАНИЕ ШРИФТОВ: ALS SCHLANGE
SLAB (ОЛЬГА УМПЛЕВА, 2013)
И BANNIKOVA (ГАЛИНА БАННИКОВА,
1946–1951)

Школа дизайна: шрифт

Понедельник, 19 июня 2017
12:00

Термин «шрифт» описывает форму литер: букв, цифр и знаков препинания, из которых складываются слова, предложения и тексты. Под термином «гарнитура» подразумевают все вышперечисленные знаки, объединенные общими визуальными характеристиками

ВЫКЛЮЧКА

ШКОЛА ДИЗАЙНА: ШРИФТ

ПОНЕДЕЛЬНИК, 19 ИЮНЯ 2017
12:00

Термин «шрифт» описывает форму литер: букв, цифр и знаков препинания, из которых складываются слова, предложения и тексты. Под термином «гарнитура» подразумевают все вышперечисленные знаки, объединенные общими визуальными характеристиками

РЕГИСТР

Школа дизайна. Шрифт

Понедельник, 19 июня 2017
12:00

Термин «шрифт» описывает форму литер: букв, цифр и знаков препинания, из которых складываются слова, предложения и тексты. Под термином «гарнитура» подразумевают все вышперечисленные знаки, объединенные общими визуальными характеристика

ЦВЕТНОСТЬ И ТОН

Рисунок А.2 – Накрестления та гарнітура шрифту
(О. Умплесва, Г. Банникова, 2013 р.)

**„Надежные” правила
типографии
- успех твоего макета
даже если это баннер из
кое-какого текста**

**«Надёжные» правила
типографии –
успех твоего макета,
даже если это баннер
из кое-какого текста**

Рисунок А.3 – Правила типографіки

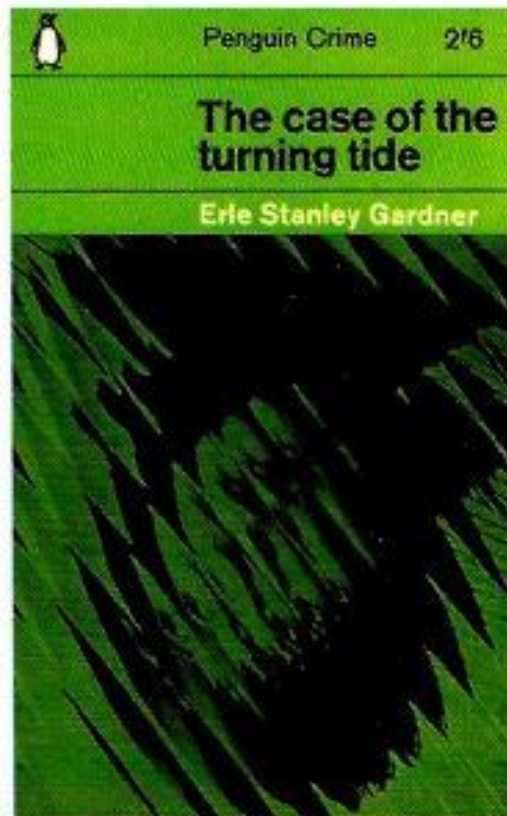
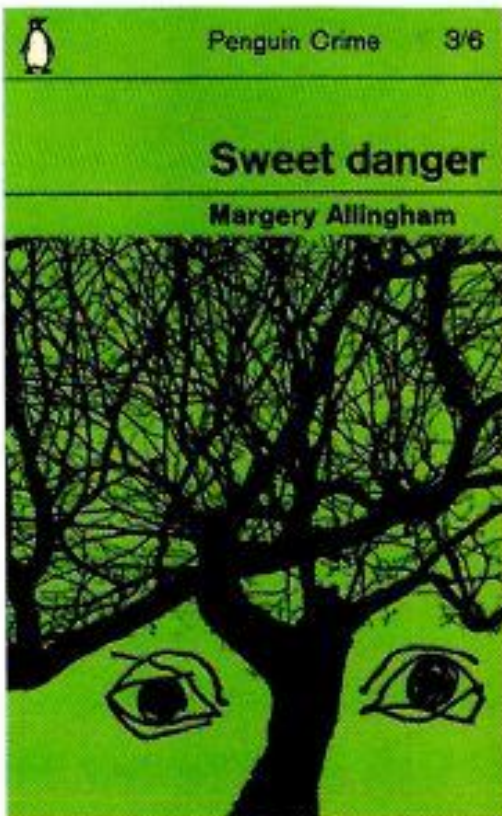
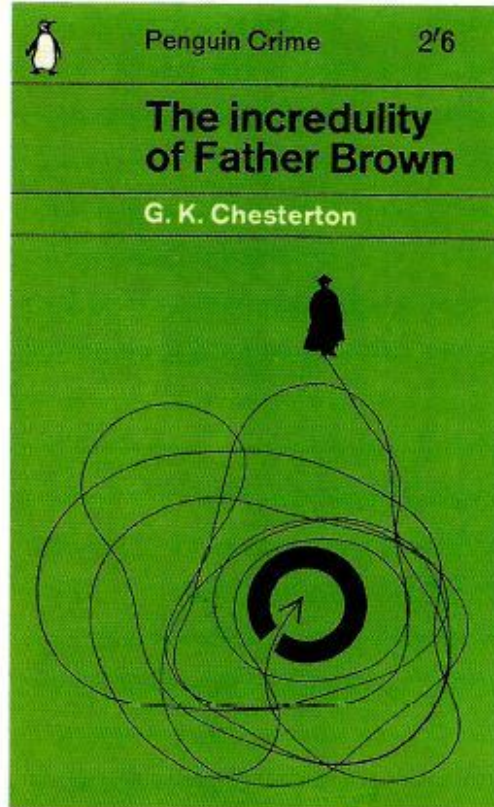
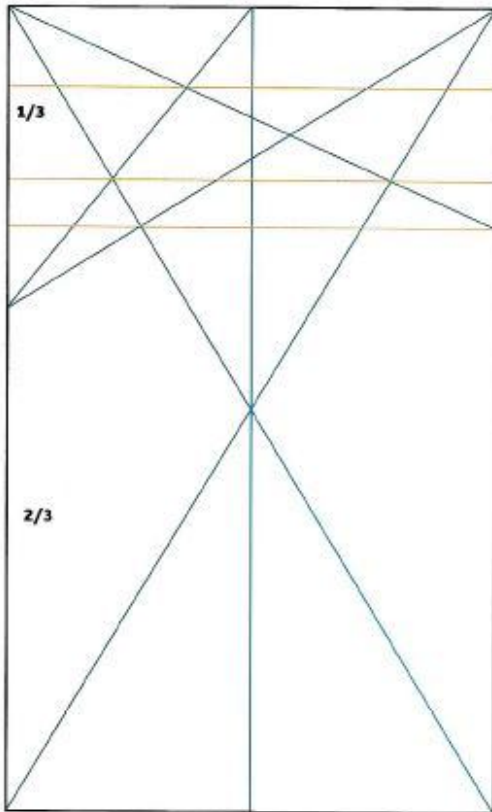

Рисунок А.4 – Проектування книги, журналу: обкладинка (Ромек Марбер)

The Essential
Goethe

JOHANN WOLFGANG VON GOETHE

Edited and Introduced by
MATTHEW BELL

PRINCETON UNIVERSITY PRESS
Princeton & Oxford

On Literature and Art

ON GERMAN ARCHITECTURE
(1774)

On a pilgrimage to your grave, noble Erwin, I searched for the tombstone with the inscription, *Avus Divois 1708. XVI Kal. Febr. Obiit Magister Erwinus, Gubernator Palatinus Ecclesiae Argentoratensis*. But I could not find it, nor were any of your countrymen able to help me. And I was addressed to the depth of my soul, for I had come to pour out my veneration for you in that hallowed place. My heart, younger than, warmer, more foolish and hence than now, ardently vowed that once in due possession of my inheritance, I would build you a memorial of marble or of sardonyx, whichever I could afford.

Yet you need no memorial! You erected your own, a magnificent one. And though the thorns crawling about it like ants know nothing of your name, you are like the Great Architect who piled up mountains into the clouds.

You have been blessed with a mind capable of conceiving a Babel-like vision—whole, great, inherently beautiful to the last detail, like God's towers—and even fiercer with the good fortune to encounter a thousand willing hands, to excavate the rocky foundation, to conjure up towering structures and, with their dying breath, all their souls: I will remain with you in the works of my spirit. Complete when it began, until it reaches into the clouds.

You need no memorial! Certainly not mine! When the noble vines succeed courses, it is superstition or idiosyncrasy. The feeble cubese will feel forever giddy in the presence of your columns, robust sensibilities will understand you without an inscription.

Now then, worthy Erwin, before I venture back to sea in my fragile bark, more likely to encounter death than prosperity, behold this grove where I engraved the names of beloved friends, there I will cut yours into a beech tree slender and soaring like your tower, and in its branches I will hang by its four corners this handkerchief full of gifts. It resembles the sheet that was let down from the clouds to the holy apostle, full of clean and unclean beasts. So mine will be filled with flowers, blossoms, leaves, but also dry grass and moss and mushrooms spring up over night—everything I gathered while walking

867

Рисунок А.5 – Проектування книги, журналу: сторінки (Р. Пулін)

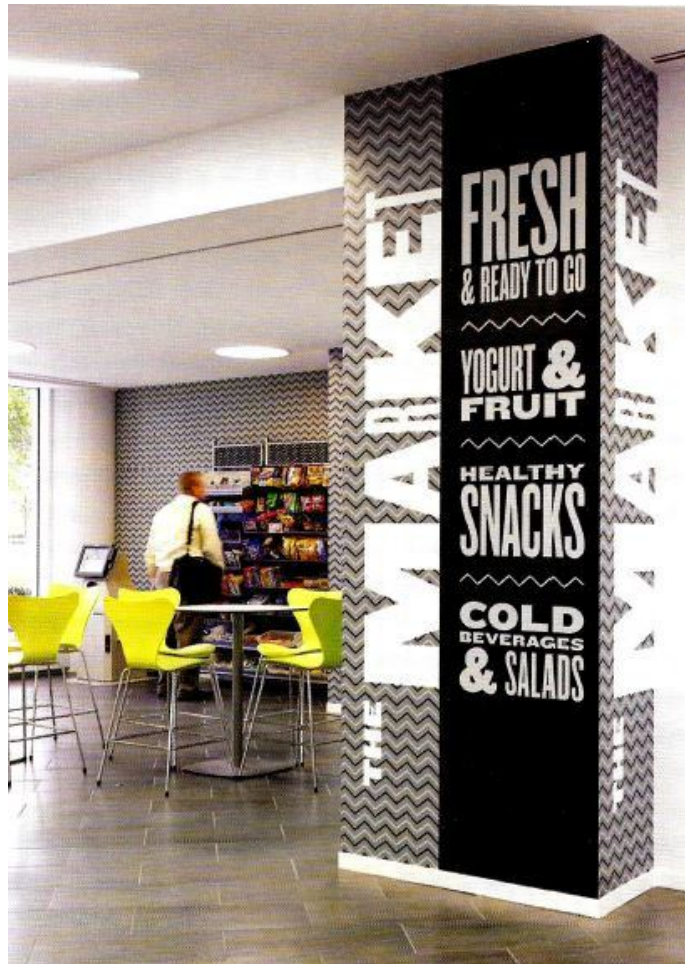

Рисунок А.6 – Типографіка у міському середовищі (Р. Пулін, Ф. Ченг)

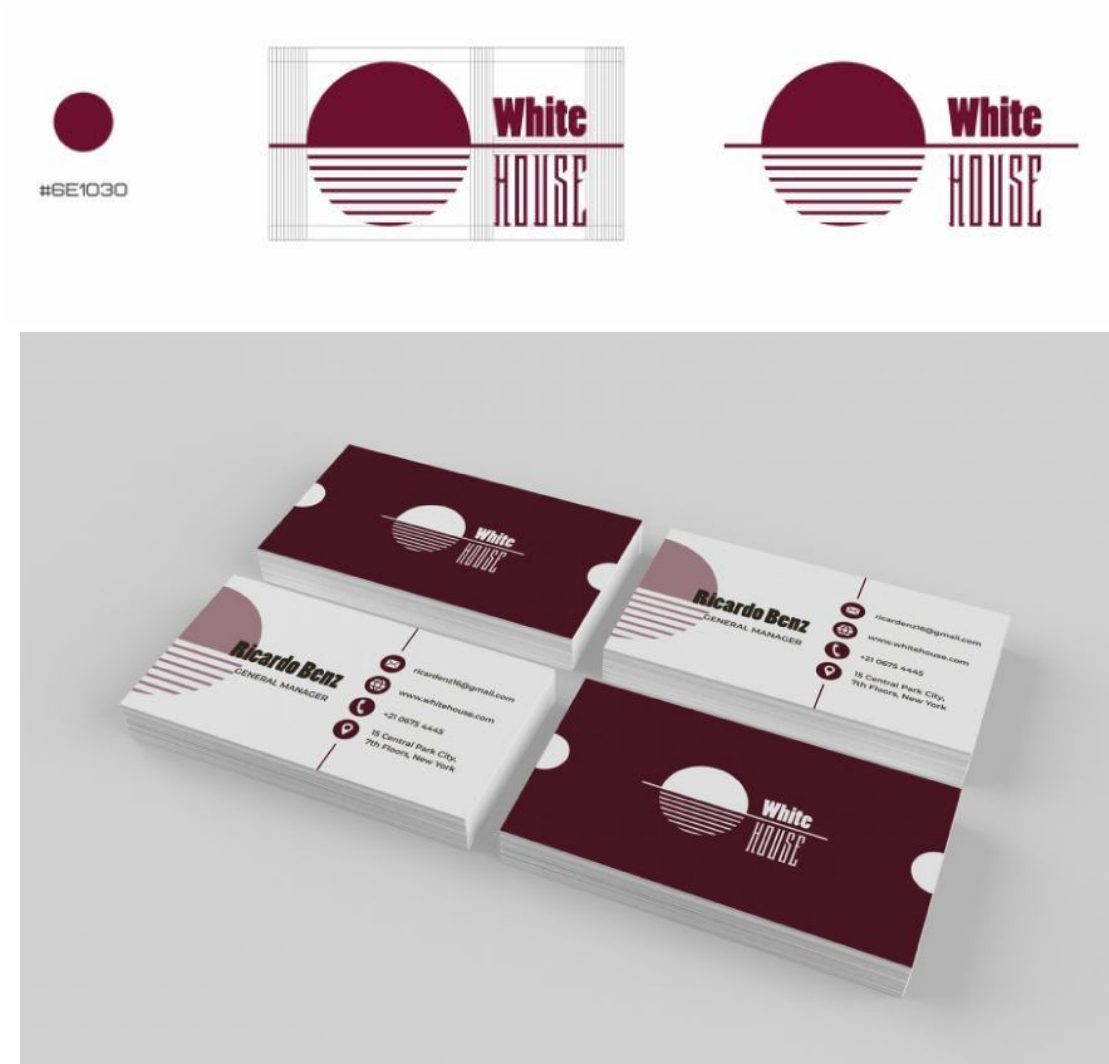

Рисунок А.7 – Фірмовий стиль та його елементи
(Е. Солодухіна, 2021 р.)

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до проведення практичних занять
та організації самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН, ТИПОГРАФІКА ТА ШРИФТИ»

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної форми навчання зі спеціальності 022 – Дизайн)*

Укладачі: **ГОЛІУС** Валентин Анатолійович,
ЗІНЧЕНКО Андрій Георгійович,
ЗВЕНІГОРОДСЬКИЙ Леонід Анатолійович,
ЛЕВАДНИЙ Олександр Миколайович

Відповідальний за випуск *Н. С. Вергунова*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *В. А. Голіус*

План 2021, поз. 573М

Підп. до друку 30.12.2021. Формат 60 × 84/16.
Електронне видання. Ум. друк. арк. 1,4.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК 5328 від 11.04.2017.